

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SANDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
150 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Din. 120

Egység az erdélyi orthodoxyiában A dési konferencia történelmi eseményei

Désen, ezen a gazdasági válság foly-
tán szomorúan leszegényedett vallásos zsidó
centrumban, az erdélyi orth. zsidóság törté-
nelmi eseményei játszódtak le az elmúlt
héten. 238 rabbi és világi delegátus gyűlt
össze Erdély minden részéből, hogy a Köz-
ponti Iroda reorganizációja és vezetői meg-
választásával döntsenek orthodoxyiánk jövő
sorsa felett. Döntsenek, hogy az erdélyi
orth. zsidóság 13 éves összefogó kerete,
az orth. Központi Iroda továbbra is a szét-
huzást, félreértést, a meddő kísérletekkel
való vesződést jelentse-e, mely az utóbbi
időben már kétségtelenül a dermesztő lehar-
glatába merült indifferenziámust és a halódás
jeleit mutatta, avagy kölcsönös szeretettel
és megértéssel meg tudják teremteni az
élni akarás ama lehetőségét, melyen vállve-
tett munka folyjon, orth. zsidóságunk üdvére.

Delegátusaink nagy áldozatokat hozva,
pénzt, időt és munkát nem kimélve, nagy
harci készséggel vonultak föl, hogy ki-ki
saját legjobbnak tartott egyéni felfogása
szerint szolgálja orthodoxyiánkat. Pártokra
szakadva készültek föl a döntő mérkőzésre,
hogy mindenki a maga számára biztosítsa
az orthodoxyia irányítását, illetve a vezető
hegemóniát, így véelve szolgálatot tenni a
zsidóság tradicionális vallásos érdekeinek.

Pattanásig feszült atmoszférában vo-
nultak fel és tárgyaltak egymással a dele-
gátusok száza. Ankéntok, összefüvetek,
előkonferenciák követték egymást. És ekkor
a szemrehányások, féltékenykedések, kielé-
gítetlen ambíciókon és lokálérdekeken fe-
lélemelkedve, a 12-ik órában a Központi
Iroda ügye egy hirtelen, szinte csodálatos-
nak mondható fordulattal egy új etapphoz
érkezett. Ugyanakkor a kölcsönös belátás,
békekészség és az egymással szembenálló
ellenfeleknek látszó, de tulajdonképpen a
kölcsönösen javítani törekvő testvérek szere-
lete diadalmaskodott.

A kötelező objektivitás és a történelmi
igazság megkívánja tőlünk, hogy az erdélyi
orthodoxyia egységének megmentését és a
további békés fejlődés lehetőségének meg-
teremtését, az erdélyi orth. zsidóság leg-
nagyobb centruma képviselőjének és első-
sorban annak nagytudású és nagytekintélyű
főrabbijának, *Fuchs Benjáminnak* köszön-
jük meg, ki a legfeszültebb hangulatban, fre-
netikus gyújtóhatású beszédével nem csak
megmentette a beláthatatlan következmé-
nyekkel járó helyzetet, de javaslatával ki-
vette élet a látszólagos ellentéteknek, meg-
győzve mindenkit, hogy jelen esetben az
orthodoxyia létéről, vagy nem létéről van szó
és rámutatott az egyetlen kivezető helyes
útra.

Kétségtelen, hogy a béke megeremlé-
sének nagy művében hathatós részt kértek
maguknak a többi nagy rabbiaink is, a
nagykárolyi, tordai, halmi, dési, szilágysom-

lyói rabbikkal az élén, kik a kölcsönös enge-
dékenység és megértés szellemében erősít-
tették a békekészséget azáltal, hogy a szem-
benálló pártok közötti ellentéteket áthidalni
igyekeztek.

Végül ne vegyük szerénytelenségnek
tőlünk zsidó testvéreink, ha mi leszünk bá-
rak figyelmüket felhívni arra, hogy zsidó
kötelességudástól vezetett a „Népünk”-nek
ama törekvése, mely békés, harmónikus és
egységes életet igyekezett felvilágosító mun-
kájával az erdélyi orthodoxyiába bevinni, nem
kevésbé járult hozzá az elért eredményekhez.

A dési konferencia eseményei egyéb-
ként a következők:

A konferencia tulajdonképpen kedden
kezdődött, de már vasárnap és hétfőn lehe-
tett látni ama nagy érdeklődést, mellyel az
erdélyi vallásos zsidóság az elkövetkező
eseményeket kíséri. Dési néptelen uccáin
egyre újabb és újabb delegátusok tüntek
fel, kik rendszerint egy-egy kiváló rabbi-
nagyságunk kíséretékként vonultak fel.

Hétfőn délelőtt 11 órakor már élénk
érdeklődés mellett tartotta meg a Központi
Iroda végrehajtóbizottsága a konferenciát
megelőző előértekezletét. Az előértekezletet
Klein Jakab halmi főrabbi nyitotta meg, ki
javasolta, hogy küldjenek ki egy 3 tagu
bizottságot a vezetőség felmentvényének
előkészítésére. A bizottság tagjai lettek:
Joszovits Lipót (Sighel), *Kohn Ábrahám*
(Szilágysomlyó) és *Waldmann* (Szilágy-
kraszna) delegátusok. *Wesel Albert* tordai
főrabbi javaslatot terjeszt be a Központi
Iroda jövőbeni pénzügyi működésére vonat-
kozólag. Javasolta, hogy az egyes hitközsé-
gek a gabellacédulák mellé bélyeghozzájá-
rulás formájában egy minimális összeget
biztosítsanak a Központi Iroda fenntartásá-
hoz. *Gábel Sándor* (Marosvásárhely) jave-
solja, hogy az Iroda fenntartási költségeit
az államsegélyből fedezzék, hogy ezáltal
biztosítsák a Központi Iroda függetlenségét
a hitközségekkel szemben. *Hoger Mendel*
visói főrabbi nem látja biztosítva az állam-
segélyek kiutalását és ezért a tordai főrabbi
javaslatát teszi magáévá. *Teitelbaum* Joel
nagykárolyi főrabbi javasolja, hogy a gabella
jövodelemből a Központi Irodának juttatandó
hozzájárulások egyharmadát a jesivák fen-
tartására fordítsa a Központi Iroda. *Spitz*
Maier beszercei főrabbi, *Ordentlich Fe-
renc* (Dej), *Freund Izrael* szászrégeni fő-
rabbi és *Katz* ruszkovai főrabbi hozzászó-
lása után a választmány *Teitelbaum* nagy-
károlyi főrabbi módosító indítványának
figyelembevételével a választmány elfogadja
a betervezett javaslatot, hogy a hitközsé-
gek gabellajövedelménél: A kisszárnyasok-
nál 25—25 bani, liba és pulyka után 50—50
bani, borju vágatása után 1—1 lei és marha
után pedig 2—2 leit kell hogy kirójanak a
hitközségek a Központi Iroda javára.

Klein halmi főrabbi előterjesztést tesz
a vezetőség választására vonatkozó alap-
szabályok módosítására és kéri, hogy ezen-
tul az elnök mellett két társelnököt is vá-
lasszanak. Ez a módosítás az ellentétek ki-
küszöbölését és a béke helyreállítását ki-
vánja szolgálni. *Freund* szászrégeni rabbi
ellenzi a módosítás azonnali megejtését és
javasolja, hogy várják be a konferencia
eseményeit és ha azoknak során szüksé-
gesnek mutatkozik egy ilyen irányú módosi-
lás, még van idő akkor afelől intézkedni.
Tischler Mór (Cluj) magáévá teszi a mó-
dosító javaslatot. Helytelennek tartja azon-
ban, hogy már előre falra fessék az ellen-
tétek árnyékát. Véleménye szerint a kon-
ferencián adva lesz a béke és a harmónia
megeremtésének lehetősége.

Az alapszabály módosításának megej-
tésére és a kérdés körül felmerült ellenté-
tek kiküszöbölésére a választmány tiztagu
bizottságot küldött ki, amelynek tagjai a
következők: *Paneth* dési, *Briszk* tasnádi,
Szófer Manó marosvásárhelyi, *Klein* Izrael
szászrégeni és a herbesti főrabbit, továbbá
Ullmann Miklós (Oradea), *Tischler* Mór
(Cluj), *Lefkovits* (Margitta), *Gábel* Sándor
(Marosvásárhely) és *Heller* Mihály (Maros-
ludas) világi delegátusokat.

A kiküldött bizottság este fél 10 órakor
lett kész javaslataival, melyet *Freund* Izrael
szászrégeni főrabbi terjesztett a végrehajtó-
bizottság elé. A bizottság célszerűtlennek
tartja az elnökség választására előterjesztett
alapszabály módosítását. A bizottság érint-
kezésbe lépett a konferenciára eddig beér-
kezett pártok és frakciók vezetőivel, tekint-
ette azonban, hogy a delegátusok túlnyomó
része még nem érkezett meg, nem alakul-
hatott még ki egy egyhangú vélemény az
elnökség személyére vonatkozólag. Az ed-
digi tárgyalások eredményeként javasolja,
hogy a végrehajtóbizottság foglaljon állást
Wesel Albert tordai főrabbinak a Központi
Iroda elnökévé, míg *Freund* Chajim szat-
mári delegátusnak alelnökül való megvá-
lasztása mellett és eme határozatát ter-
jessze a konferencia elé. A bizottság szük-
ségesnek látja továbbra is a Központi Iroda
titkárságának fenntartását.

Heves vita indul meg a Központi Iroda
székhelyének kérdésében. *Tischler* Mór (Cluj)
az Iroda székhelyéül a legmegfelelőbb köz-
ponti fekvésű várost, Kolozsvárt javasolja.
Ullmann Ábrahám ezzel szemben *Szatmárt*
javasolja a: Iroda székhelyéül és a chászid
delegátusok egy nagy része egymásután je-
lentkeznek, hogy *Szatmár* mellett foglalja-
nak állást. *Fuchs* Benjámin nagyváradi fő-
rabbi nagy izgalom közepette fejti ki, hogy
a 10-es bizottság tárgyalásai nem vezettek
eredményre, nem látja még teljesen kiala-
kultnak a helyzetet, mivel a nagy hitközsé-
gek delegátusainak túlnyomó része még

nem érkezett meg és a békét csak úgy látja biztosítottak, ha a Központ székhelyét Kolozsvárra helyezik. Majd több delegátus kérésére javaslatát oda módosítja, hogy a békét csak úgy látja biztosítva, ha a Központot nem Szatmárra helyezik. A kérdés körül egyre fokozottabb izgatott atmoszféra alakul ki, úgy, hogy a válaszmány nem tudott határozatot hozni és a döntést a konferenciára ruházták át. Az izgalmat fokozta azon körülmény is, hogy a chaszid oldalról Freund Chajim elejtése mellett foglaltak állást és Seif Szináj nagyilondai kereskedőt szándékoztak, mint a chaszidok exponensét alelnökül választatni.

Hétfőn éjszaka érkezett meg tulajdonképp a delegátusok tulnyomó része. A hitközségek világi delegátusai, számszerint cc. 60-70-en kedden reggel 9 órakor tartották meg előértekezletüket, melynek legfontosabb tárgya: állásfoglalás a hitközségek világi delegátusainak egy a Központi Iroda alapszabályainak módosítása, valamint az elnökségi tisztségek betöltése ügyében. *Mittelman* Jakab (Oradea), *Hirsch* Jakab (Nagybánya), *Dr. Klein Miksa* (Cluj), *Szmuk Mihály* (Sighet), *Stern Lipót* (Brasov) és *Wasserstrom Sándor* (Oradea) hozzászólása után a hitközségek delegátusai egyhangu határozata alapján egy héttagú bizottságot választottak az ellenpárttal való békelárgyalások és egy egységes álláspont megteremtése érdekében. A kiküldött bizottság tagjai: *Szmuk Mihály* (Sighet), *Stern Lipót* (Brasov), *Weisz Gyula* (Cluj), *Wasserstrom Sándor* (Oradea), *Kasziner Mór* (Szászrégen), *Spiegel Dávid* (Szatmár) és *Weisz Salamon* (Nagybánya).

A bizottság megbizta *Wasserstrom Sándor* nagyváradi delegátust, hogy vegye fel az érintkezést a chaszid felfogásu párttal és teremtsen lehetőséget arra, hogy mindkét párt delegátusai egy egységes megállapodásra jutva, biztosíthassák a Központi Iroda elnökségének személyi kérdéseiben az egyhangu választást. Az ellenpárt rabbi és világi vezetőivel történt hosszas eszmecsere után a másik párt részéről a következő héttagú delegáció küldetett ki: *Danzinger Lajos* (Ermihályfalva), *Drummer Sámuel* (Szatmár), *Ullmann Miklós* (Nagyvárad), *Lefkovits A.* (Marghita), *Schönbrun Adolf* (Temesvár), *Spiegel Mór* (Nagykároly) és *Schau Náthán* (Beszterce).

A hitközségi delegátusok álláspontját és úgy elvi, mint személyi kívánalmait *Wasserstrom Sándor* terjesztette elő és kérte mindkét bizottság tagjait, hogy az erdélyi orth. zsidóság jövőjének érdekében tegyenek engedményeket a békés és harmónikus együttes munka lehetőségére. A konferencia egységes döntésétől függ az erdélyi orthodoxia léte és ha a megértés szelleme nem győzedelmeskedik mindnyájunk lelkén, az beláthatatlan következményeket vonhat maga után. Nem szabad a jelenlegi konferencián sem győzőnek, sem legyőzöttné lennie, nehogy bárki ismét keserű tapasztalatokkal távozzon a konferenciáról. A chaszid felfogást képviselő delegátusok álláspontját *Danzinger Lajos*, *Ullmann Miklós*, *Schönbrun Adolf* és *Lefkovits A.* fejtették ki békés, megértő hangnemben, hangoztatván, hogy ők szintén a békés megállapodás hívei, azonban felfogásuk biztosítékát csak úgy látják garantálva, ha az elnökség egyik tagja az irányzatukat képviselő exponensből kerül ki.

Végül is a két delegáció kiküldöttjei között egységes vélemény alakult ki, melyet oly módon emeltek határozattá, hogy az illetékes körök jóváhagyása után a konferencia folyamán közlik egymással a végleges megállapodást.

A konferencia délelőtti 11 órakor vette kezdetét az Uránia-mozgó hatalmas termében. *Teitelbaum* magyarláposi főrabbi, korelnök nyitotta meg az erdélyi orth. hitközségek negyedik országos konferenciáját. A korelnök főrabbi megnyitó beszédében rámutatott a konferencia feladataira és a teljes béke megteremtésére hívta fel a delegátusokat. Javaslatára a konferencia elnökségének tagjaivá: *Klein* Jakab halmi főrabbit, *Ordentlich* Ferenc dési és *Joszovits* Lipót szigeti delegátusokat választották meg.

Ezután *Ordentlich* Ferenc foglalja el az elnöki széket. A város és dési hitközség köszönetét fejezi ki, hogy Désen ült össze az erdélyi orthodoxia parlamentje. Kegyeletes szavakban megemlékezik *Ullmann* Salamon, az elhunyt besztercei főrabbi működéséről és ama reményének ad kifejezést, hogy a Központi Irodát továbbra is az elhunyt főrabbi szellemében fogják vezetni. A kegyeletes szavakat a konferencia állva hallgatta végig. Ezután *Rosenzweig* Jakabról, a dési hitközség elhunyt elnökéről emlékezett meg, majd a békét és a harmónikus együttműködést szolgáló munkára hívta fel a delegátusokat.

Az elnök javaslatára a konferencia hódoló táviratot menesztett II. Károly királyhoz és *Jorga* miniszterelnökhöz, majd az igazoló bizottság megválasztására került a sor. A kérdés körül izgalmas vita indult meg, amelynek lezajlása után, az új mandátumok igazolására a következő bizottságot küldte ki a konferencia: *Spitz* Majer besztercei főrabbi, *Friedmann* Ferenc (Temesvár), *Freund* Lajos (Nagyvárad), *Szmuk* Mihály (Sighet), *Weisz* Gyula (Kolozsvár), *Gábel* Sándor (Marosvásárhely), *Rosenberg* Saul (Bethlen), *Spiegel* Dávid (Szatmár), *Kohn* A. (Szilágysomlyó) és *Wolf* Léb (Felsővisó).

Az elnök ezután felfüggesztette a konferenciát az igazoló bizottság munkájának időtartamára.

Este 6 órakor nyitotta meg *Ordentlich* Ferenc a konferencia második plenáris ülését. Tekintettel, hogy az igazoló bizottság még mindig nem végezte el munkáját, a rabbitanács tagjai rituális kérdések tárgyalására ültek össze. *Teitelbaum*, láposi főrabbi rámutat azon körülményre, hogy Erdély zsidóságát megbizhatatlan egyének tefilinekkel és mezuzákkal árasztották el, melyeknek megbizhatóságát lehetetlen ellenőrizni. *Katz* Joel erdődi főrabbi határozati javaslatot nyújt be a rabbitanácsnak, mely szerint csakis a rabbitanács igazoló írásával ellátott egyének árusíthatnak tefilineket és mezuzákat. Este 7 óra van már, amidőn *Szmuk* Mihály betérjeszti a verifikációs bizottság jelentését. A jelentés szerint 238 leigazolt delegátus van jelen, kik közül 70 delegátusnak új mandátuma van, míg 9 mandátumot megsemmisítettek.

Klein Jakab halmi főrabbi ismerteti a konferenciával a válaszmány által kiküldött tízes bizottság jelentését. A bizottság véleménye szerint az alapszabályok módosítását az elnökség számára felemelésére vonatkozólag, nem javasolja. Kijelenti azonban, ha a konferencia helyénvalónak találja, úgy az elnökség nem zárkózik el az alapszabályok módosításától sem.

Dr. Klein Miksa hatalmas beszédben, jogi szempontból fejti ki, hogy az alapszabály módosítás nemcsak, hogy nem ütközik nehézségekbe, de egyenesen szükségesnek mutatkozik. Egységes, békés megállapodást és egyhangu határozatot kér a konferenciától.

Freund, entradámi rabbi, a rabbi-kollegium dojenje erősen üti az asztalt és tiltakozik az ellen, hogy *Dr. Klein Miksa* beszédét folytassa.

Dr. Klein Miksa azonban tovább folytatja beszédét és rávilágít az erdélyi zsidóság súlyos helyzetére. Foglalkozik azon har-

okkal, melyet iskoláink és intézményeink fenntartásáért folytatni vnygunk kénytelenek. Felhívással fordul a konferencia delegátusaihoz, hogy a harcok mellőzésével oldják meg a Központi Iroda elnökségének kérdését és tegyék lehetővé a békés teremtmunkát. Javasolja az alapszabályok módosítását, hogy a konferencia egy elnököt és két alelnököt válasszon, a tisztségek betöltésére. Javasolja elnöknek: *Wesel* Albert tordai főrabbit, alelnököknek *Löwy* Mór rabbit (Cluj) és *Freund* Chajim kereskedőt (Szatmár) megválasztani. A Központ székhelyét Kolozsvárra javasolja, hogy ne ütközzön különös nehézségbe a hatóságokkal való kontaktust fenntartása. Meltalja az általa javasolt személyiségek egyéniségét, kik a pártok bizalmát teljesen bírják.

Freund Izrael szászrégeni főrabbi kijelenti, hogy nincs ellene az alapszabályok módosításának, szükségesnek látja azonban a kérdés jogi részének a megvitatását.

Elnöklő *Ordentlich* Ferenc megállapítja, hogy a hozzászólások téves irányban haladnak, mert az alapszabálymódosítás nem a konferencia, hanem a válaszmány hatáskörébe tartozik.

Hirsch Jakab (Nagybánya) javasolja, hogy a válaszmány külön értekezletre vonuljon vissza és tárgyalja le az alapszabálymódosításnak, valamint a vezetőségnek kérdését.

Friedmann Ferenc (Temesvár) ugyancsak az alapszabálymódosítás mellett foglal állást és a béke érdekében javasolja, hogy függesszék fel a konferenciát mindaddig, míg a kiküldött vegyes-bizottság végleges határozatot nem hoz a felvetett kérdésekben. Reméli, hogy ez alkalommal sikerülni fog megteremteni az oly rég óta áhított orthodox zsidó egységet.

Iischer Mór (Cluj) felszólalása szerint az alapszabály nem intézkedik arról, hogy a konferencia egy, vagy több alelnököt válasszon. Javasolja, hogy a konferencia válasszon egy elnököt és egy alelnököt, a második alelnököt pedig csak feltételesen válasszák meg és véleménye szerint a kultuszminisztérium nem fog semminemű akadályt gördíteni a konferencia eme határozatának végrehajtása elé.

Klein Jakab halmi főrabbi, ki közben az elnöklést átvette, helyesli *Friedmann* temesvári delegátus javaslatát és a konferenciát egy fél órára felfüggeszti azon kérelemmel, hogy a pártok által kiküldött bizottságok üljenek össze a béke helyreállítása érdekében.

A delegátusok lázas izgalomban, patánásig feszült hangulatban várakoztak a kiküldött vegyes bizottság döntésére, mely hivatalosan helyreállítani az erdélyi orthodoxia békéjét és megoldani a vezetőség oly nehezen vajudó problémáját.

Este fél 9 volt, midőn a konferencia feszült csendjében *Fuchs* Benjámin nagyváradi főrabbi lépett a pódiumra, hogy a bizottság jelentését előterjessze. Feszült figyelem közepelte, megrázó erejű beszédében kifejti, hogy az erdélyi orth. zsidóság fennmaradása a konferencia kezében van letéve. Míg a magyarországi orthodoxia szilárd bázison nyugszik, addig az erdélyi orthodoxiában fájdalmas széthúzás uralkodik, mely menthetlenül marja az erdélyi orthodoxia beteg testét. Fájdalmas szavakban mutat rá a széthúzás, az egyenlenség áldatlan állapotára és szívbemarkoló szavakban appellál a konferencia lelkiismeretére, hogy a 12-ik órában az egység megteremtésével mentse meg az erdélyi orthodoxiát a pusztulástól. Javasolja és kéri a konferencia delegátusait, hogy a Központi Iroda élére elnökül *Wesel* Albert tordai főrabbit, alelnökül pedig *Freund* Chajim szatmári kereskedőt válasszák meg. Kéri a delegátusokat, hogy az erdélyi orthodoxia egységének dokumentálására járuljanak hozzá a javasolt személyek megválasztásához és ennek felállással adják bizonyítékát. Leirhatatlan az a hatás, melyet a nagyváradi főrabbi beszéde kiváltott. (Folytatás a 7-ik oldalon.)

Menorák Harang védjegy!
Gyertyatartók,
Ezüst serlegek,
Ezüst evőeszközök,
Templomi kegyeszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacamul“
ezüstáru gyárban
Cluj, Str. Gen. Neaulcea (Kornis-uca) 6.

HETI GLOSSZÁK

George Mandel és Ternyei Árminné

Ne gondolja senki szives olvasóink közül, hogy itt valami pletyka van készülőben egy franciás kezdésű ur és egy magyar nevű hölgy között. Egész nyugodtan állíthatom, hogy egyik sem hallott a másiktól sohasem. Főképpen *George Mandel* nem hallott soha Ternyeinéről. És nem is fog hallani. Ez a *Monsieur Mandel*, néhány nappal ezelőtt, közvetve bár, de a világ sorsát intézte. Nem nagyképűség, ha mondjuk, de le sem tagadható. Ahogy ez a Mandel ur már több ízben állott a kulisszák mögött és intézte a világ sorsát. Mandel ur tudniillik *Clemenceau* titkára volt. Mint titkára! *Vezérkari főnöke*, minden titkának letéteményese, sőt az okayomozó francia modern zsurnalizmus szerint, Mandel egyában születek meg a „*ligris*” összes jelszavai, mondásai, tervei és minden *ligrissége*. Ő volt, aki a háboruban annak végső küzdelmét sugalmazta, ő állott a háttérben és igazgatta *Clemenceaut*. Ő pedig az entente-ot és ezzel az egész világot. Azóta csendben dolgozik tovább Mandel ur. A múlt héten az történt a francia szenátusban, amit ő akart. És mert ő azt akarta, hogy *Laval* bukjk meg — meg is bukk. És lehet hogy ezzel a francia politika megváltozik és ezzel együtt a világ képe is. Mert *Monsieur Mandel* úgy akarta a konzervatívok élén. Mert Mandel ur nem destruktív. Nem kommunista. Sőt nem is socialista. Neki még *Leon Blum* is „forradalmi”. Ő jobban szereti a nehéz ipart. Jobban konvenál neki. És Mandel ur él is eszével, meg hatalmával. Nincs mit tagadjunk rajta. Mandel ur zsidó. És ha ezerszer is azzal vádolnak bennünket, hogy az történik a világban, amit mi zsidók akarunk, hát ebben az esetben lehet igaz is. Csak az nem igaz, hogy mi zsidók tudunk erről a tervről. Mert Mandel ur sem kérdez senkit. Legkevésbé a zsidókat. Csak mert eszes és okos és mert bizonyára tudja mit akar, az egész szenátus jobboldala alárendelte magát az ő parancsának. És mert ő *Lavall* el akarta tüntetni, úgy is történt. Mandel lehetett volna már magas pozícióban *Franciaországban*. De nem akart. Így jobb neki. Így többet tehet céljai érdekében.

Azt kérde erre kedves olvasóink, hogyan hát jön ehhez a francia nagypolitiká-

hoz *Ternyei Árminné*? *Ki az a Ternyei Árminné*? Jóformán váradi olvasóink sem tudják tulajdonképpen, hogy kicsoda. Egy bankigazgató felesége, aki a múlt héten meghalt. És mikor a gyász jelentése megjelent a lapokban, megdöbbenet értesült a zsidóság arról, hogy bizony a megboldogultat a református egyház rilusa szerint temetik. *Pedig amikor leánya, aki a fiumei polgármester felesége, nagybeteg volt, ő vitt el néhány ezrest egy híres váradi zsidó rabbihoz, hogy imádkozzon leánya életéért.* De magában bízott. És abban, hogy az a jószágos református *Teremtő* vigyázni fog reá, hogy ne haljon meg 53 éves korában és rákban. De úgy látszik, egyik *Örökkévalónál* sem volt valami nagy kegyben. Elment. Halottakról nem illik rosszat mondani. És mi sem akarunk rá mondani semmit. Csak furcsáljuk, hogy keresztényi mivolta így kellett napvilágra kerülni. *Már ott nyugszik a temetőben. Vajjon miért kellett ott hagyni a zsidóságot? Férje ugyanis bankigazgató lenne. Hiszen a „zsidó” szó pénzügyi dolgokban, még jó ajánlólevél is. Hát miért? Talán a leánya karrierjéért? Bizonyára elvette volna akkor is, ha szülei zsidók maradnak.*

Egyik oldalon George Mandel. Zsidó és amellett egy kis őszinteséggel azt lehet mondani, hogy a világ sorsát intézi. A másik részen pedig szegény megboldogult Ternyeiné aki, illokkban volt más egyház tagja és nem a zsidó temetőben nyugszik. Vajjon nyert ezzel új egyháza? Vajjon vesztett vele a zsidóság. Ugy hisszük semmit sem. Legfeljebb tanulság lehet mindazoknak, akik azt hiszik, hogy a zsidó vallás utban lehet. Pedig régi bebizonyított igazság, hogy nincs az terhére senkinek. Aki pedig azt hiszi, az nagyon csalódhat. Sőt tovább megyünk! Végeredményben sohasem lehet tőle megszabadulni. Ime: a halál után is megírják egy zsidó lapban az esetet megemlékezésül és okulásul!

A magyar hadsereg és a paprikásszalonna

Jellemző történetet elevenítenek fel a magyarországi lapok abból az alkalomból, hogy az esettel kapcsolatban törvényszéki és táblai ítélet hangzott el. A debreceni gyalogezredben történt, még az elmúlt év nyarán, hogy egy zsidó kereskedősegédet, ki a hadügyminiszeri rendelet alapján megtagadta a kaszárnyai koszt átvételét és kérte a külső kóser koszt behozatalának engedélyét, felsőbb utasításra több katona lefogott és harsány kacagás közben lefőttek a száját szalonnával. A miniszeri rendelkezés ugyanis a hithű zsidó katonák részére engedélyezi a kóser koszt bevitelét. A debreceni zsidó katona tehát csak törvényadta jogával kívánt élni, amikor önmaga akarta ellátni magát étellemezzel és egyúttal a vallásának rituális előírásait is be akarta tartani. Egy magasabbrangú ur azonban nem írta el a zsidó katona „örkényességét” és kiadta az utasítást a szalonnaetetésre. (Azok számára, akik olvasták *Salom Asch* regény trilogiájának *Pétervár* című kötetét, megjegyezzük, hogy az alábbi történet nem ennek a kópiája, hanem pontosan reprodukálódott a debreceni kaszárnyában. Annyi különbséggel éppen, hogy a *Salom Asch* regényalakja 20 évi kényszer-munkát kapott az ellenszegüléséért és csak a rendkívüli körülmények mentették meg a sóbányától. És annyi különbséggel, hogy nála a történet nem most folyik, hanem még a sötét cárok idejében.) A törvényszéki tárgyalás nem is ennek kapcsán történt. És nem a zsidó katona kezdeményezéséből. A feljelentést az a felsőbb hadseregbeli ur tette, aki különben a szalonnaetelési parancsot is adta. Tudni kell ugyanis azt, hogy a debreceni zsidó fiút egy ízben meglátogatta a kaszárnyában egy keresztény állami hivatalnok ismerőse, aki maga is kiszolgált katona volt és „hősiesen” küzdötte végig a világháborút. Amikor ennek

Semmi gondja többé

cukorra, kávéra
mióta

7 leiért kapható

1 liter cukrozott, édes „Helga cacao”

Megrendelte már, ha nem, siessen telefon 2-höz és kérje a cacao sürgős szállítást
Kapható minden jobb üzletben is.

AKI HUSZONKÉTSZER KERESZTELKEDETT KI

Irta: OSSIP DIMOW.

Élt Moszkvában egy ember, akinek neve *Berko Medwetzky* volt és utlevelének abban a rubrikájában, ahol a foglalkozást töltötték ki, pontosan ez állott: tentakészítő. *Berko Medwetzky* zsidó volt.

Berko Medwetzky életében *Oroszországban* még ghetókban laktak a zsidók. És azt is meghatározta a paragrafus, hogy milyen foglalkozási ággal szabad legyen megkeresni a kenyeret. Tentát nem csináltak a ghetóban. És ha igen, csak egy bizonyos és meghatározott kerületben szabad volt árusítani. *Berko Medwetzkynek*, a zsidó tentakészítőnek is meg volt a maga „*rayonja*”, amit nem volt szabad áthágnia.

Berko Medwetzky egyszerű, becsületes, jó szándéku, csendes, lehajtottfejű kis zsidóska volt. Ilyennek ismerte őt mindenki és csakugyan tiszta volt az ő lelke, mint a makulálan gyermeké.

A lelke tiszta volt, a szándéka is jó, de a „*rayonja*” kicsi volt és kiterjedt a családjára.

... A „*rayon*” alig fogyasztott valami kis lentát.

Berko Medwetzky sokáig gondolkodott. Hogyan lehetne kilépni a ghetó szűk

köréből és hogyan lehetne meghódítani a tentafogyasztás nagy területét, amely kívül esik ugyan a ghetón, de csak egyedül biztosíthatja a kenyeret feleségének, lánykájának, fiainak és természetesen neki is.

Berko Medwetzky gondolkodott... És egy napon elment a pópához és kikeresztelkedett.

Berko Medwetzky kikeresztelkedett? Soha! *Berko Medwetzky* sohasem hagyhatja el ősei hitét! Oh nem, arra őt senki sem kötelezheti és inkább nyelvét szaggassák ki és inkább érje utól a legcsufosabb végzett, de *Berko Medwetzky* erre sohasem lesz képes. Mert nem *Berko Medwetzky* volt többé az, aki elment a pópához és felvette a keresztény szentséget. A pópához *Rabbinovits* ment el és *Rabbinovits* keresztelkedett is ki. Hiszen *Berko Medwetzkynek* ezután is csak az a szűk *rayonja* maradt, ahol alig van valami tentafogyasztás. De a kikeresztelkedett *Rabbinovitsnek* már kívül volt a ghetón a *rayonja*, ott ahol nagyobb a tentafogyasztás és nagyobb a *rayon* szakasza is.

... És akkor már elment *Kágán* is a pópához és ő is kikeresztelkedett.

És *Kágán* után újabb nevek és újabb pópák és újabb *rayonok* következtek. *Berko Medwetzky* összesen 22 névvel, 22-szer keresztelkedett ki, de meg maradt örökké *Berko Medwetzkynek*, a jámbor és hithű zsidós-kának, aki inkább a nyelvét szaggattja ki,

mintsem elhagyja ősei hitét. *Berko Medwetzky* örökké zsidó maradt, csak *Rabbinovits* és *Kágán* keresztelkedett ki. *Rabbinovits* és *Kágán* nem *Medwetzky* és *Berko Medwetzky* sohasem azonosítaná magát *Rabbinovits* és *Kágán* cselekedeteivel. Így érvelt az ágaskodó lelkiismeret *vádjaira Medwetzky* és szerezte az újabb *rayonokat*.

De a lelkiismeret szava erősebb volt a vérszegény érvelésnél. Mert ki mondhatja azt el, hogy *Rabbinovits* és *Kágán* kikeresztelkedtek volna? Ki mondhatja azt, hogy ezt nem egyedül és csakis *Medwetzky* tette meg? Az a gyenge lélek, az a kishitű féreg, akinek a ghetóban szűk volt a *rayonja*. Bizonyos, hogy *Rabbinovits* ilyesmit sohasem tett volna és *Kágánban* is több becsületérzés lakozik. Csak *Medwetzky*, csak *Medwetzky*, egyedül ő az, aki magára vette a keresztiséget és napokat ült a pópánál, hogy meganulja a görög-orthodox katekizmust.

Igy élte *Medwetzky* huszonkétlaki életét és egyre jobban és egyre inkább halványult el szemében a tűz... A feje olyan volt, mint egy kitörni készülő vulkán és az ajkai kicserepeződtek... Szaladt ide és szaladt mindentűvé... de nem magáért tette. Egy lánykája volt *Medwetzkynek*, aki szebb volt mint maga a nyíló rózsza és két fia volt *Medwetzkynek*, akik vezették *Rabbinovits* és *Kágán* üzleteit...

Epen a huszonharmadik kikeresztelke-

is elmesélte, hogy milyen csufos módon jártak el vele szemben a felsőbb ur parancsára, aki nem volt más, mint a hadsereg főorvosa, ez keményen kifakadt és több katona előtt szidalmazta állítólag az olyan „marhákat, akik ilyen parancsokat osztogatnak és felrugják a törvényes rendelkezéseket.“ A feljelentés ezen a kifakadást alapul és a törvényszék el is marasztalta a sértőt nyilatkozatáért a keresztény állami hivatalnokot. Megállapította azt a tényállást, hogy valóban megtörtént a szidalmazás és meghozta a 100 pengős becsületsértési ítéletet. Ezen a tárgyaláson azonban szó sem esett arról, hogy jogos volt-e ez a szidalmazás és törvényes-e szalonnaetetés. A kérdésnek ilyen taglalását a törvényszék meg sem közelítette. Ez nem volt fontos számára és közömbös volt a zsidó sérelme is. Nem tűrhette azonban azt, hogy egy törzsorvost, akárki fia, marhának tituláljon, még ha olyan igaz is ez a jelző. A táblai felebezés folytán még az is kiderült, hogy ez a szalonnaetetés igen kedvenc szórakozása volt a törzsorvosnak és gyakran folytatta ezt a játékot. A tábla tehát visszaadta a törvényszéknek a peranyagot, hogy tegye ismét az ügyet tárgyalás tárgyává, minthogy bizonyos ellentmondások fedezhetők fel az ítéletben. A tábla igazán finoman fejezte ki magát, hogy azt mondja: „ellentmondások“. És ezeket az ellentmondásokat ki kell kiszöbölni. Lehet, hogy egy precízebb indokolást akar a táblai tanács, vagy hogy távolról sem lehessen azt állítani, hogy rosszakarattal bíráljuk el a tényeket, lehet, hogy kérni fogja bizalmas átiratban az elítélt mentését. És akkor majd harsány hangon így kiált fel a sajtó: Hej vannak még bírák Debrecenben! Ime, hogy itt érvényesül az igazság. De még mennyire! Mert lám nem történt semmi baja sem annak a zsidó katonának, aki panaszkodni mert arról a bizonyos szalonnaetetésről és még annak az állami hivatalnoknak sem, aki lemarháztta a törzsorvost. Arról azonban ne is beszéljünk, hogy a törvényszék mindenestre elégtelent fog szolgáltatni a sértett és ártatlan hadseregbeli urnak is, akit ilyen méltánytalanság ért.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelinéket, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A negresti hitközségben még mindig nem állott helyre a nyugalom

A metsző erőszakoskodásának beláthatatlan következményei

Megirtuk lapunk utolsó előtti számában, hogy a negresti hitközség fizetési redukciójára, a hitközségi metsző úgy segített magán, hogy a levágott aprómarhákat mindaddig nem bocsájtotta a hitközségi tagok rendelkezésére, míg azok az általa önkényesen kirólt járulékokat ki nem fizették. Mivel pedig a metsző a negresti főrabbi által is állítólag támogatva lett, de legalább is a főrabbi a zsidó rituálét ily sértő módon veszélyeztető metszőnek basáskodó erőszakoskodásait hallgatólagosan elnézte, a hitközség vezetősége — nem tudván miként érvényt szerezni határozatának a renitenskedő metszővel szemben, — kénytelen volt megszüntetni teljesen a gabellát és engedélyezni az idegenből való rituális huszbehozatalt.

A hitközséget azonban újabb meglepetés érte azáltal, hogy a negresti főrabbi aláírásával a környékbeli metszők, kik szintén a negresti paróchiához tartoznak, tiltó rendelkezést kaptak, hogy a 200 lelket számláló hitközség tagjainak ne bocsássanak rituálisan vágott húst rendelkezésükre és ne vágják meg a negrestiek aprómarháit. Amidőn pedig a hitközség vezetősége ez ügyben kérdést intézett rabbijához, kitérő választ kapott a körlevelekre vonatkozólag és állítólag a tiltó rendelkezéseket a metsző hamisította és küldte volna széjjel a környék sajechetjeihez. A főrabbi egyidejűleg hajlandó lett már egy régebbi Din-Thóra folytatásaként az erőszakoskodó metszővel szemben eljárni, amennyiben a fizetésredukciót vele szemben nem alkalmazzák. Hajlandónak mutatkozott, hogy a metszőt, egy régi hat év előtti bűnéért, amidőn a főrabbi megboldogult elődje azt felfüggesztette és arra ítélte, hogy hat hónapon belül hagyja el állását és az ítélet végrehajtása csupán a főrabbi elhalálása következtében nem vált időszerviűvé, elküldje.

Midőn a metszőnek tudomására jutott a főrabbi nyilatkozata, azonnal engedett eddigi álláspontjából és kijelentette, hogy hajlandó a hitközség által kimondott redukciót elfogadni és gondoskodni fog a rituálénak az egész vonalon való biztosításáról.

A metsző deferálása, úgy látszik, a főrabbit is más felfogásra hangolta. Beadvánnyal fordult a hitközség vezetőségéhez, hogy most már az elért eredmények folytán az ő fizetését 30% helyett, csupán 10%-al redukálják. A vezetőség az izgatott hangu-

latra való tekintettel kérte a főrabbit, hogy a jelen szomorú viszonyok között ne forszírozza az előző határozat megváltoztatását. A főrabbi azonban nem látgott és a hitközség közgyűlése egyhangulag megismételte előző határozatát és ismételt határozott állást foglalt úgy a főrabbi, mint a metsző önkényeskedésével szemben.

A rendkívüli szomorú viszonyokat meg nem értő egyes lelki és rituálé irányítóknak legszentebb vallási értékeinkkel ily módon való csunya játéka rendkívül sokat árt nem csupán a legfőbb egyházi szuveréneink tekintélyének, de megrendíti a bizalmat a rituálé iránt és egyre nagyobb tömegeit gyűjti a zsidóság ama csoportjának, mely a bizalmatlanság folytán elveszti hitét ősi tradícionális intézményeinkkel szemben.

Hitler terjeszkedik

Antwerpen. A Holland nemzeti szocialista párt elhatározta, hogy testvérszervezetet alakít Belgiumban azzal a politikai céllal, hogy Hollandia és Flandria egyesüléséért harcoljanak. A párt neve: „A német nemzeti szolidaritás pártja“ ezideig még nem hozta nyilvánosságra álláspontját a zsidó kérdéssel kapcsolatban.

Konstantinápoly. A napokban itt meg alakult a nemzeti szocialista párt, amely teljes egészében Hitler Adolf programját tette magáévá. Jellemző azonban, hogy a mozgalom élén nem egy fajtisza germán, hanem egy lengyel-szláv nemzetiségű antiszemita áll.

Montreal. Berkovitz zsidó képviselő az elmúlt héten egy törvénytervezetet terjesztett a kanadai képviselőház elé, amelyben kéri a zsidóellenes hecciratok filalmának megszavazását, valamint az ilyen megnyilvánulások szigorú büntetését. A törvénytervezet kapcsán a főváros antiszemita organuma, a „Le Miroir“ igazgató tartalmu zsidóellenes vezércikket ír Berkovitz képviselő ellen és megállapítja, hogy a zsidók királya, Nachum Sokolow, amidőn Kanadában járt, rendelkezett úgy, hogy ezt a törvénytervezetet a képviselőház elé vigyék. Berkovitz természetesen, mint hü alattvaló engedelmeskedik a király akaratának. A vezércikk ezután hamis idézeteket hoz a Talmudból, mely szerint a zsidóknak a vallási erkölcsé megengedi, hogy a keresztényeket megöljék és kirabolják.

dést akarta Kágán, alias Rabbinovits, alias Medwetzky végrehajtani, éppen az evagélus egyház kötelékébe akart lépni, amikor egyszerre csak betűtölt a villám és megsemmisítette az összes üzleteit. A legális és illegális üzleteit egyaránt. A finánc kereste fel Medwetzkyt gheittói otthonában, ahol mindössze egy kis szekrényében volt az üzlete és irott ukázt nyújtott át neki arról, hogy vagy beiratkozik egy céhbe, vagy . . . azonnal el kell hagyja Moszkvát, a fővárosi. Mert ebben a fővárosban csak céhbe bejegyzett termelők élhetnek és folytathatják a mesterséget.

És ekkor megszólalt Medwetzky, az igazi, jámbor zsidócska és kérdezi:

— Milyen céhbe iratkozzak én be Uram?

— Tentát készíts, tehát iratkozz be a tentagyártók céhbe.

— Szívesen tenném Uram, de ilyen céh nem létezik. A tentát céh nélkül gyártják. Céh nélkül Uram . . .!

— Mit, hogy a tentát céh nélkül gyártják? — szól a finánc.

— Igen céh nélkül, egyszerűen két kezünkkel gyártjuk a tentát, Uram.

— Nem tehetek róla, szól ismét a pénzügyi hivatalnok, aki hozta Berko Medwetzkynek az ukázt, nem tehetek róla, mert ez a parancs és a parancs szent . . . a parancsnek engedelmeskedni kell . . .

Meglelik ezekre a szavakra könnyel Berko zsidónak a szeme és hangja gyer-

meki lágsággal könyörög az Ur-nak.

— Lássá be Uram, lássa be kérem helyzetemet és tekintsen el ettől a szabálytól. Mert hiába akarom, hiába minden igyekvés, a tentagyártóknak céhük nincs és nem hajthatom végre az ukázt. Így beszélt Medwetzky és egy 20 rubelest csuszlatott a finánc kezébe. És akkor mint egy kinyilatkoztatás megszólal a finánc és ezt mondja Medwetzkynek a zsidó tentacsínálónak:

— Hallod-e Medwetzky, hallod-e, mit tegyél?

— Micsodát jó Uram!

— Keresztelkedjél ki Medwetzky és megkapod akkor továbbra is az engedélyt a tentagyártásra.

Berko Medwetzky hallja a szavakat és úgy jönnek ezek feléje, mintha pörölycsapások hullanának a homlokára. Szemei elborulnak és vörösre festődnek, aztán mint egy zsákmányra ugró tigris felhorkan a nagy megbántásra:

— Én? Kikeresztelkedjek? Én? Inkább nyelvemet hasítom ki, mintsem elhagyjam őseim hitét!

— No hiszen hallottunk már olyat — szól ismét a finánc, — hogy ne is hivatkozzak másra, épen a kerületben van Isaek Kágánnak az üzlete, aki csak nem régen keresztelkedett ki az ó görög vallásra. Na és mi van ebben? Nyugodtan dolgozik és békén hagyjuk őt.

— Mit, hogy a Kágán kikeresztelkedett? De mi köze ehez Medwetzkynek. Kágán tett, amit akart. De Medwetzky erre sohasem lenne képes. Medwetzky sohasem fog kikeresztelkedni. Medwetzky soha!

Ideges volt és reszketett. Igen mi köze neki Kágánhoz és Rabbinovitshoz, Mendelovitshez, mi köze neki ezekhez a kikeresztelkedett tentagyártókhöz? Ők irányították az életüket, ahogy irányítani akarták. De Medwetzky életét sohasem fogja így irányítani.

És a Medwetzky család elhagyta Moszkvát . . .

A felesége, aki szép volt és tiszta, mint a gyöngyöző harmat és a leánya, aki fiatal volt, mint a bimbódzó rózsza és a két fia, akik közül az egyik doktornak készült és mérnöknek a másik . . .

Elment a Medwetzky család Moszkából . . .

. . . New-York közelében, Brooklin kathólikus templomának udvarán fekszik egy jidish feliratu kő alatt Berko Medwetzky, örök álmát aludva . . . Egy ember, aki 22-szer vette fel a keresztiséget és mégis megmaradt örökké zsidónak és egy pillanatra sem hagyta el ősei hitét . . . Egy ember, aki becsapta saját magát, hogy kenyereit adjon a családjának és végül őt csapta be az élet, őt rugta fel a valóságraeszmélés megsemmisítő szele . . .

HIREK

a „Népünk” cikkeinek utannyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Adar I. 19, február 26.

Szombat, Adar I. 20, február 27.

Heti szidra: כ"ת תש"א

Heti háftóra: ו' יום רבי'ם

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.45

gyertyagyújtás 5.55

Istenlisztelelet kezdete 6.00

Szombat befejezése 6.55

FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszansainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési összegeinket számunkra haladéktalanul küldjék be. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogatásnak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Viharos éjszakai ülés a berlini zsidó hitközségben

Február 12-én viharos és az éjszakába nyúló képviselőtestületi ülést tartott a berlini hitközség. A viharok az volt az oka, hogy nyíltan kitértek az ellenlétek a szabadelvű anticionista párt és a kisebbségben maradt zsidó nemzetiségi cionista párt között. Közvetlen okot erre a kitérésre pedig az szolgáltatott, hogy a hitközségi előjáróság megszüntetett egy kélezer márkás tételt, amelyet eddig a berlini hitközség szubvencióként adott a Palesztinába induló „chaluc”-oknak.

Miután a többség ezt a szubvenciók tételt annak cionista jellege miatt törölte, a cionisták vezetője, dr Klee nyilatkozatot olvasott fel pártja nevében. Dr Klee többek között ezeket mondta: A jelenlegi többség viselkedéséből nyilvánvaló, hogy a zsidó nemzetiségi gondolatot valósággal ki akarják pusztítani a berlini hitközségből. Zsidó nemzetiségi érzelmű zsidóknak tehát a berlini hitközségben többé helyük nincs. Felvetődik az a gondolat, hogy a cionisták ne lépjenek-e ki a hitközségből és ne alakítsanak-e egy külön hitközséget? Ezután dr Klee a palesztinai munka jelentőségét emelte ki és kifejtette, hogy nem szabad ilyen hevesen a palesztinai munka ellen állást foglalni és attól minden támogatást megvonni, mint ahogy azt ma a berlini hitközség teszi. A jelenlegi előjáróság megszüntetett minden szubvenciót, mely Palesztinával összefügg, törölte a jeruzsálemi egyetem, a palesztinai iskolák, most pedig a chalucok szubvencióját. Nekünk 30.000 szavazónk van Berlinben, — mondotta dr Klee — és figyelmeztetjük önöket, hogy ki fogunk lépni, ha továbbra is anticionista szellemben dolgoznak.

A szabadelvű többség részéről dr Fleischer Kurt felelt nagy izgalom között.

— Világnézeti kérdésekben nincsenek kompromisszumok. Vagy cionista valaki, vagy anticionista. Mi, mint vallásfelekezeti alapon álló hitközség nem támogathatjuk sem a chalucokat, sem azokat a zsidókat, kik a zsidóságot nemzetiségnek fogják fel.

Dr Wolfsberg mizrachista szónok beszéde után a liberálisok másik vezére, Wojda Bruno emelkedett szólásra. Rendkívül éles beszéde közben ezt kiáltozta a cionisták felé:

— Ti a zsidó nemzethez tartoztok, mi pedig a német nemzethez!

Órákig tartó vita következett, melynek végén a többségi párt álláspontja győzött és a chalucok szubvencióját törölték.

— **Megalakították a „Wizo” nagyváradai helyi csoportját.** A nagyváradai zsidó hölgyek is felismerték annak a szükségességét, hogy bekapcsolódjanak a palesztinai újjáépítésbe és a zsidó kulturmunkába. Hétfőn este a Kereskedelmi Csarnokban megalakították a WIZO nagyváradai helyi csoportját. Dr N. M. Gelber és Silberbusch tanár nagy felszólalás mellett ismertették azt a hatalmas munkát, amelyet a WIZO (Women's International Zionist Organisation) világszervezete Palesztinában és az egész világon kifejt. A szép számban egybegyűltek kimondták a WIZO megalakulását és elhatározták, hogy megkezdik kulturmunkájukat azzal, hogy egy nagyobbabású nyilvános kultúrelőadást rendeznek, amelyen Prof. Julian Silberbusch fog előadást tartani. A vezetőséggel a következőképpen választották: Borgida Józsefné, dr Markovits Ignácné, Jachzel Joachimné, dr Pollacsek Pálné, dr Winkler Mórné, Rosenberg Mancsi. Az öttagú direktóriumban Rosenberg Mancsi a főtitkári tisztelet tölti be. Végrehajtóbizottságba beválasztottak: Dr Markovits Pálné, dr Molnár Vilmosné, dr Steiner Ervinné, Silbermann Józsefné, dr Sándor Jánosné, Epstein Samuné, Farkas Jenőné, dr Kohányi Rezsőné, Frigyes Izsóné, Halmosné (Sibiu), Leitner Zoltánné.

— **A nyitrai ortodox hitközség új vezetősége a hitközségi békéért.** Nyitáról jelentik: A nyitrai ortodox hitközség által megválasztott nagyszombati főrabbi különböző feltételeket szabott az állása elfoglalásául. Így többek között közölte a hitközség vezetőségével, hogy csak abban az esetben foglalja el a rabbiszéket Nyitrán, ha helyreállítják a békét a hitközségben és kibékülnek a jogfosztás miatt kivált nagy hitközségi csoporttal, a cionistákkal, akik „Achduth” név alatt külön hitközségbe tömörültek és templomot is építettek. A derék nagyszombati rabbi óhajának meg volt az eredménye, amennyiben a régi vezetőség átadta a helyét egy új, demokratikusabb gondolkodású vezetőségnek, amely már helyreállította a békét a hitközség és a kivált tagok között. A megállapodás szerint mindazok, kiket annak idején kizártak a hitközségből, vagy megfosztottak jogaikról, visszahelyeztetnek jogaikba, anélkül, hogy kiválásuk idejére adót követelnének tőlük. Ime, mit tehet egy valóban békeszerető rabbi a béke érdekében.

— **Mizrachi élet Sigheten.** Ismeretes, hogy a Ceire Mizrachi ifjuság érdeklődési központja a szalmári konferencia határozata értelmében Sighetre lett áthelyezve. Az új vezetőség már megkezdte az egész országrészre kiterjedő intenzív munkáját. Az új vezetőségnek annál is inkább könnyebb tere van, mivel Sighet zsidósága át van halva a mizrachi eszmék igazságaitól. A mozgalom élén az ifjuság avangárdája áll: Koffler Mose, Izrael, Wieder, Müller, Feldmann és a többi, kik lelkes vezetői a mizrachi ifjusági mozgalomnak. Az idősebbek közül, különösen Rottenberg József, a Mizrachi szervezet elnöke folytat nagy propaganda és felvilágosító munkátokat ez eszme érdekében. Az elmúlt héten Fried Naftáli, ki mint a pápa héber könyvtárosa, a világsajtó útján is közismertté vált, tartott érdekes és tudományos előadást a pápa könyvtári állományáról és a római zsidóság helyzetéről. Vasárnap este pedig a Poale Mizrachi nagy propaganda teaestélyt rendezett, ahol több százan jelentek meg, úgy az idősebb, mint az ifjabb mizrachisták részéről. A Poale Mizrachi agilis elnöke, Petrover nyitotta meg az estélyt, méltatva szervezetének munkáját, a Keren Ezra fontosságát és a Hahsahra céljait. Nagyhatású beszéde után Stern József a temesvári KIB. nevében és Ordentlich Viktor, a szalmári Brith Hanoar sel Mizrachi nevében üdvözölték a megjelent közönséget. Utánuk Koffler Mose 2 óras értékes beszédében mutatott rá a mizrachi céljaira, majd rátért a mizrachi munkásság célkitűzéseire a Szentföldön. A lebilincselő előadást a jelenlevők percekig tartó tapsal honorálták, ünnepelve a mozgalom régi kipróbált harcosát. Appel végrehajtóbizottsági elnök buzdító beszédjével és a Hatikva akkordjával ért véget a mindvégig nívós teaestély.

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Engross
Endeital

Havas & Grünteld
posztóáruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Közérdek vevőket készpénz áron szolgálunk ki

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni

— Egybátor menyecske és egy lovagias betörő.

Érsekújvárról jelentik: Az itteni Andóy-uccában lakó Feldmann Regina fiatal asszonynak az elmúlt napokban érdekes kalandja volt egy betörővel. Egy este, amikor egyedül volt a lakásában, arra lett figyelmes, hogy valaki betörte az ablakot és fessegeti a konyha ajtaját. Kérdésére, hogy: ki az, megszólalt egy hang: Adjon pénzt, vagy leszúrom. Az asszonyban meghűlt a vér, de csak egy pillanatra, aztán odaszólt a betörőhöz: várjon pár percig, megyek a pénzéért. És ezzel bement a szobába, magához vett egy revolvert s visszatérve „Itt a pénz!” kiáltással három lövést adott le a konyhaablakon keresztül a betörőre. A betörő ettől elszokott, de a lövések nem találták el, mert az asszony másnap reggel egy cédulát talált az ajtaja előtt a következő üzenettel: „Bátor asszony vagy, gratulállok! Szerencséd volt. Nálad nem sikerült, hát másutt próbálkozom. De egy tanácsot adok: Ha háboru lesz, vonulj ki a frontra, ott hasznodat veheted. Jól lőtél, de nem találtál el. Nekem is szerencsém volt...” A hatóság reméli, hogy a levél alapján megtalálja a lovagias betörőt.

— **Borzalmas vérfürdő egy varsói zsidó bálon.** Borzalmas vérengzést követelt el Varsóban egy mechanikus. Varsó egyik tánciskolájában az egyik varsói zsidó egyesület táncmulatságot tartott. Tánc közben egy féltelen ember rontott a terembe. Egyik kezében ballát, másikban revolvert szorongatott és artikulálatlan hangon üvöltött. Egyik megrémült lány az emeletes épülethől az ucca kövezetére ugrott és súlyos sérüléseket, agyrázkódást szenvedve, eszméletlenül terült el. A táncteremben pánik tört ki. A feldühödött mechanikus egy táncoló párt agyonlőtt, majd a rémülten menekülő emberek között többet ballájával súlyosan megsebesített. Csak nagynehezen sikerült a dühöngőt lefogni és a rendőrségre kísélni. Elmondotta, hogy a tánciskola a lakása fölött volt és a nagy zaj miatt nem tudott aludni. Nem maradt más hátra, mint így rendet csinálni. A gyilkost a rendőrség letartóztatta.

— A német zsidóság börtönt rendelt el a nagy gazdasági krízis alkalmából.

A német ortodox rabbiegyesület Adar hó 7-re, a most elmúlt február 14-re országos börtönt rendelt el az összes német zsidó hitközségekre. Mint a rabbiegyesület körlevele mondja, „a börtönt a rendkívül súlyos gazdasági és politikai helyzet következtében rendelték el, hogy a német zsidóságot megtérésre és magabizalomra buzdítsák”. A német zsidóság, mely oly kétségbeesetten küzd létéért, áhílatosan ülte meg a börtönnapot, a templomok zsúfolva voltak, mindenütt jámbor imák hallatszottak el.

— **A béth-curri leletek igazolják a Makkabeusok könyvét.** A Jeruzsálemtől 18 mérföldnyire fekvő Béth-Cur nevű ősi történelmi helyről, ahol a jeruzsálemi egyetem a csikágói teológiai szeminárium történelmi osztályával karöltve már régebb idő óta ásatásokat folytat, érdekes leletek hírt közlik. Így találtak mintegy 200 pénzdarabot, mely a héllenista és perzsa korszakból származik. A pénzek között 14 darab héber feliratokkal van ellátva, melyek Jochanan Hyrkanos király idejéből származnak. További leletek hajító ágyukból állanak, miket nyilván ostromhoz használtak. A leletek számos bibliai adatot igazolnak a makkabeusi korról. A leletek és maradványok, miket találtak a város korábbi történetére is világosságot derítenek. 3300 lábnyira a tenger színe felett a város valószínűleg már Palesztina korai történetében is fontos szerepet játszott. A város több ízben leégett és mindig újból felépült. Rechabeam, Dávid király fiának uralkodása alatt a városnak nagy számu lakosa volt és igen meg volt erősítve. A makkabeus felkeléskor számos csata színhelye volt, amíg aztán Simeon Makkabeus végleg meghódította. Később lakossága csökkent, az új kor kezdetekor pedig a város már teljesen elhagyatott volt.

— Ha a »Népünk« olvasod, jusson eszedbe az előfizetési díjat is beküldeni. Szerezz új előfizetőt!

Antiszemita bullám seper végig Bulgáriában

— Szófiai levél —

Szófia. Szisztematikus egyformasággal, tervszerű pontossággal nap mint nap ismétlődnek meg Bulgáriában rövid néhány hónap óta az uccai támadások. Megjelenik két sötét alak az uccasarkon, fegyvereiket nekiszegzik az áldozatnak és másnap jelentés érkezik a rendőrséghez, hogy X. pénzváltót elrabolták. Az áldozat egy szennyes pincében fekszik láncokban és a rendőrség egy különös véletlen folytán rátalál. Megszabadítja a bilincseitől és ismét szabad az ember. Aki már benne fektült a halál árnyékában.

Az áldozat pénzváltó: zsidó. A tettesek: ismeretlenek.

Pár nap múlva. Szin: a rendőrségi épület közvellen közelségében egy textilnagykereskedő autógarázsa. A kereskedő fia bent van a garázsban, ugyanakkor megjelenik egy második, talán egy harmadik személy is. Nem rabolnak és nem hurcolják magukkal a fiut, hanem még ott a helyszínen félig agyonverik. A sajtó elhallgatja az egész történetet és a rendőrség bevezeti a nyomozást.

Az áldozat, a textilkereskedő fia: zsidó. A tettesek: ismeretlenek.

És így ebben a tempóban tovább. Egy cukorkonzern igazgatóját megkísérik elrabolni. A tett megghusul, de a konzern igazgatója zsidó. Egy orvos ellen is merénylet készül. Az orvos: egy zsidó.

Aztán megjelenik az első halálos áldozat. Egy szegény ördög fekszik a boncoló asztalon kiterítve. Meggyilkolták. Hogyan? Rablógyilkosság nem történhetett, hiszen az áldozat zsebében megtalálják azt a pár rongyos pénzdarabot, amit még otthonról elvitt. Politikai gyilkosság? Az áldozatnak nem voltak politikai nézetei. Bosszu? Jámbor, lehajtott fejű volt életében emberlünk, aki soha senkinek sem ártott. Sem ez, sem a másik, de az ember mégis kiterítve fekszik a boncoló asztalon és a sebész éles pengékkel szedi ki testéből a bennrekedt golyókat.

A meggyilkolt áldozat: zsidó. A tettesek ismeretlenek és a rendőrség maga is bevallja, hogy holpontra jutott a nyomozás. Semmi nyom és semmi kiindulási alap.

És az idegek ekkor már felszakadnak. És a kérdőjelek helyét felkiáltó jelek veszik át. Már senki sem kérdezi, hogy mi történik itt? Már mindenki tudja: antiszemitaizmus! Ma még reánk nem került a sor, de holnap talán igen. Osztrákülönbség nélkül gyilkol az ucca. Szegényt és tőkést egyaránt. Csak zsidó legyen. Mert ez a lényeg és ez a fő. A gyilkosságok és excessusok nem magáért a tettért történnek, hanem a tett pan azért, mert az áldozatok zsidók.

Egész Bulgária, de különösen Szófia zsidó közvéleménye várakozóan tekint az események elé és a kiálló dokumentumok lázító valóságára a rendőrség is kénytelen volt megmozdulni. A nyomozások könnyű dolga volt. Néhány támadót sikerült tetlenéreni. Egy, kettő, három. Három tetlenéreni személy és három antiszemita. De mindegyik egy szövetségnek a pártja. A szövetség neve ez: Rodna Szachita. Programja pedig: „Halál a zsidókra”. Ezekután, mintha a világszág derülne az elkövetett rablásokra és gyilkosságokra. Ugy tűnik, mintha reflektor szórna rá a sugarait a boncoló asztalon fekvő áldozat halálának okaira.

Ez történt eddig. De mi lesz holnap és mi lesz holnapután? A kérdésre csak a rendőrség és a kormány erélyes akarata felelhet.

— Ne hiányozzon egyetlen zsidó házból sem a zsidó jóléti szövetség perselye.

Olcso RÁDIÓ vásár

3+1 lámpás hálózati készülék hangszóróval, antennaszerelesséssel együtt 4800 lei

TELEPES RÁDIÓ

hol villanyvilágítás nincs:
3 lámpás . . . 1850 lei
4 lámpás . . . 2850 lei

RAJZ ANTAL rádiószaküzletében
Oradea, Teleky-u. 2. Telefonsz.: 512

— A pápa fog dönteni az osztrák antiszemita egyetemi törvény ügyében? Bécsben beavatott körökben az a fantasztikus hír terjedt el az elmúlt napokban, hogy a pápa megfogja akadályozni a Cermak osztrák kultuszminiszter által benyújtott osztrák egyetemi törvény létrejöttét. Ez a törvény, mint ismeretes, nemzetiséggé súlyosítja a zidóságot és a hilerizmus alapelveit viszi át valóságba. Az osztrák püspöki kar állítólag a pápához fordult ebben a kérdésben, minthogy semmi olyan törvény létrejöttét az osztrák klérus nem látja szívesen, mely Hitlerrel és tanáival összefüggésben áll. Pius pápa, mint a zsidó Távirati Ügynökség jelenti, magához kérelte a törvény szövegét és rövidesen nyilatkozni fog.

— A bulgár zsidóság ajándéka a királyi párnak. Szófia. A bulgáriai zsidóság képviselőiben dr. Hanamel szófiai főrabbi és Avram Tadger politikai vezérferfiu jelentek meg az elmúlt héten a királyi párt előtt, kiknek a bulgáriai zsidóság hódolatát tolmácsolták egybekelési ünnepséjük alkalmával. A küldöttség egyben egy művészi kivitelű tömör ezüst manóhrát nyújtott át a királyi párnak, amely a jeruzsálemi Becáel művészeti iskolában Prof. Boris Schatz tervei szerint készült el. A menóra piedesztáljának négy oldalán héber és bulgárnyelvű feliratok vannak. Dr. Hanamel szófiai főrabbi átnyújtotta ezenkívül a királyi párnak a Zsidó Nemzeti Alap aranykönyvi bejegyzésének pergament okmányát is. A küldöttséget a királyi pár nagy szeretettel fogadta. A király köszönetet mondott a zsidóság képviselőinek a zsidóság hazafias és lojális viselkedéséért és hazája iránt tanúsított hűségéért.

— Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyosság, migrén, kimerültség, szédülés, szív-szorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség sok esetben megszűnnek azáltal hogy a beteg naponként reggel éhgyomorral megiszik egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az emésztőszervek bántalmainak szakorvosai általánosan dicsérik a Ferenc József vizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epeválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vért felfrissíti. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Ünnepeles keretek között történt meg a jeruzsálemi egyetem első diplomáinak kiosztása. Jeruzsálemből jelentik: A napokban adta ki a jeruzsálemi héber egyetem az első akadémiai diplomákat. Az egyetem harminc hallgatója részesült tanári diplomában. Az avatás fényes ünnepek között történt meg és azon részt vett Sir Arthur Wauchope, Palesztina főkörmányzója, a diplomáciai kar tagjai és többek között Ragheb Bey Nashahibi, Jeruzsálem arab polgármestere, az egyházak és a tudományos egyesületek kiküldöttei. A revizionista diákok tiltakozásukat fejezték ki Nashahibi meghívása ellen, az ünnepek azonban a legnagyobb rendben folytak le. A nyelvészeti és irodalmi fakultás dékánja: Dr. Klein Sámuel, volt érsekújvári főrabbi végezte az avatás ünnepeles aktusát, majd dr. J. L. Magnes az egyetem rektora tartott beszédet az avatottakhoz. A rektor nagyhatású beszéde után a főkörmányzó emelkedett szólasra és hangsúlyozta, hogy az elsők között tartoznak, akik a világ egyik legfiatalabb egyetemének első diplomáit nyerték el, de egy olyan egyetemen, amelyet a legrégebb és a legnagyobb kulturával rendelkező nép állított fel.

— Ne mulasszon el egyetlen zsidó lélek sem a zsidó jóléti szövetség perselyébe minden nap egy lelt adni.

— A nagyváradai Poale Cedek templomegyesület vasárnap tartotta meg Schwartz Jakab elnök vezetése mellett folyó évi-első rendes közgyűlését. Weisz Sámuel társelnök betérjesztette az elmúlt évi zárszámadást és a folyó évi költségvetést.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a vezetőség előterjesztését. Ezután megjelentek a választás és a vezetőség tagjává egyhangulag a következők lettek megválasztva: Elnök: Schwartz Jakab. Társelnök-pénztárnok: Weisz Sámuel, alelnök: Katz József, gondnokok: Klein Jakab és Kohn Jakab, ügyész: dr. Váradi Ödön, ellenőr: Spitz Arthur, jegyző: Blau Sándor, számvizsgálók: Klein Sámuel, Weinberger Ede és Rosenberg Adolf, gazdasági tanácsosok: Kaufmann Sámuel, Ösztreicher Károly. Előjáróság tagok: Brüder József, Ferenc Sámuel, Glück Sámuel, Hagymásti Fülöp, Kohn Dávid, Mandel Béla, Markovits Ignácz, dr. Moskovits Lázár, Rothschild Arnold, Robicsék Béla, Rothbarth Ede, Urán Mihály, Halász Sándor, Ungerleider Mór, Vadász Albert. Választmányi tagok: Asztalos Albert, Benedek Ferenc, Zauderer Dániel, Glück Lipót, Gelberg Mór, Klein Mór, Krammer Ignácz, Kovács Sámuel, Lechner József, Löw Jenő, Moskovits Simon, Roth Maier, Reif Jakab, Schön Salamon, Szász Albert, Weisz Márton.

— Házasságközvetítő (schadchen) kerestetik. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

— A türelmellenség ne-
továbbja. Kassáról jelentik: Goldstein Lipót, a kassai ortodox Chewra elnöke, régen esküdt ellensége a cionistáknak. A cionistákat legszívesebben egy kanál vízbe fojtaná. Azonban nemcsak élni, de meghalni sem hagyja őket, amint ezt legújabb dicső cselekedete igazolja. Egy Elefánt nevű kassai mizrachistának 8 éves fia halt meg a napokban. A fiu a kassai Talmudtóra tanítványa volt, Goldstein ur mégis kijelentette, hogy nem engedi eltemetni az ortodox temetőben, mert egy cionista fia, menjenek vele a neológ temetőbe. A gyermek anyja, aki roppant vallásos asszony, erre kétségbeesetten a radomysli rabbihoz fordult, akinek segítségét kérte. A radomysli rebbe azonban nem akart beleavalkozni a dologba s azzal vigasztalta a megtört anyát, hogy „er wet fun neologischen Béisz Ojlem aich ofstejn techijasz Hamészim.” Azonban a Chewra Kadisa választmánya megokolta a dolgot és rendkívüli választmányi ülésükön leszávazták Goldstein urat — aki élőkön s holtakon keresztül gázol és sem élni, sem meghalni nem hagyja a cionistákat — s így az Elefánt-gyerek végre megpihenhetett.

— Az új Miss Magyarország kitért zsidónő, de nem antiszemita... Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy az idei Miss Magyarország-választásokból Lampl Ica, Lampl Mór pesti orvos 16 éves leánya került ki győztesen. A magyarországi fajvédőkben elhűlt a vér. Lampl! Hiszen ez zsidó név, azonkívül pedig tudvalevő, hogy Lampl Mór doktor még csak nem is keresztelkedett ki. Már, már visszakozni akartak, midőn a papa sietett megmenteni a helyzetet. Interjú adott az újságíróknak és a következőket mondotta: „Lányom 16 éves, 1915-ben született, augusztus 2-án. A Mária Terézia leánygimnáziumot végezte. Beszél magyarul, franciául, németül. Zongorézik. Egy biztosító társaságnál hivatalnoknő... stb., stb. . . Pár pillanattal múlva még eszébe jut valami a papának. „Hopp. Azt el ne felejtsek megírni, hogy a kislányom római katolikus... De nehogy azt higgyék, hogy antiszemita... Dehogy, ő azért nagyon jó zsidó kislány, aki haragszik az antiszemitákra...”

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrásal

Pontos figyelmes ki-
szolgálás! — Szombat
és ünnepnapon szürel

Fülöp Ede
ORADEA, Zsidó ucca 14.

Hófer gyermek hintőpor — lila dobozban — nélkülözhetetlen a csecsemőknél

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

A konferencia delegátusai mint egy ember ugráltak fel helyeikről, hogy felállással dokumentálják a javaslat elfogadását és egyben pedig percekig tartó ünneplésben részesítsék úgy a nagyváradi főrabbit, mint a megválasztottakat.

Ordentlich Ferenc, a konferencia elnöke, enuncálja az egyhangú választás eredményeit és kimondja, hogy a konferencia egyhangulag elfogadta a nagyváradi főrabbi javaslatát. Egyben tudomásul veszi, hogy a konferencia 5. évi időtartamra a Központi Iroda elnökének: Wesel Albert tordai főrabbit és alelnöknek Freund Chajim szatmári kereskedőt választotta meg. Felkéri Paneth Jakab dési, Szófer Manó vásárhelyi, Klein Jakab halmii főrabbit, Fischler Mór kolozsvári és Czitrom Benjámín medgyesi delegátusokat, hogy a mandátum átadásával kérjék föl a megválasztottakat az elnöki szék elfoglalására.

Ennek meglőrténte után Wesel Albert tordai főrabbi elfoglalja az elnöki széket és meghatottságtól remegő hangon tartja meg székfoglaló beszédét. Kifejti, hogy első kötelessége lenne a konferenciának köszönetet mondani a megválasztásáért, ő azonban nem mond köszönetet, mert megválasztását nem kérte és ezen magas megtiszteltetést nem kereste, de annál értékebb számára az egyhangú megválasztás aktusa, mivel a delegátusokat az Örökkévaló küldöttjeinek tekinti. Kijelenti, hogy minden energiáját az erdélyi orthodoxia érdekében fogja állítani. Apellál úgy a rabbi, mint a világi delegátusokhoz, hogy segítsék őt az orthodoxia érdekében kifejtendő nagy munkájában. A Mindenható áldását kéri, hogy minden erejével és egész tudásával szolgálhassa elődjének szellemében az erdélyi orthodoxia ügyét.

Fuchs Benjámín váradai főrabbi a konferencia nevében igazi mazeltowot kíván a megválasztottaknak, kijelenti, hogy egyhangú bizalommal van a konferencia a megválasztottak iránt és nagy reménnyel látja az erdélyi orthodoxia sorsát kezeikben letéve. Tegnap még chászidokról és askenázookról beszéltek ezen a konferencián, de most végük tudomásul, hogy a megválasztottak nem pártok exponensei, hanem az egyetemes orthodoxiát képviselik az elnöki székben.

Teitelbaum Joel nagykarolyi főrabbi egyhangú szavakban fejezi ki szerencsekívánatait a megválasztottaknak és köszönetet mond a nagyváradi főrabbinak, hogy bölcsességével és éleslátásával helyreállította az erdélyi orthodoxia régen óhajtott egységét.

Hirsch Jakab (Nagybánya), Szófer Manó marosvásárhelyi főrabbi, Schor Chajim bukaresti főrabbi lendületes üdvözlő beszédei után Freund Izrael szászrégeni főrabbi köszönetét fejezi ki a rabbi-delegátusok nevében, Klein halmii, Teitelbaum nagykarolyi és Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbitknak. Kiknek a mai béke helyreállítását köszönhetjük.

Ernreich Salamon szilágysomlyói főrabbi üdvözlö a megválasztott új elnökséget, biztosítja őket támogatásáról és kéri a delegátusokat, hogy támogassák az Erec Jisroelban tanuló és nagy nélkülözéseknek kiszolgáltatott talmudistáinkat, kik éhséggel küzdve örködnek a Thóra fenntartásáért.

Dr Klein Miksa, a Zsidó Párt nevében, üdvözlö a megválasztott elnököket és pártja részéről felajánlja szolgálatait az erdélyi orthodoxia szervezetének.

Weinberger Mór tordai hitközségi elnök, hitközsége nevében fejezi ki szerencsekívánatait szerellett főrabbijának, míg Ordentlich Ferenc, a konferencia nevében a 14-es békéltető bizottságnak mond köszönetet a béke helyreállítása érdekében kifejtett munkásságáért.

Hager Mendel visói főrabbi sokat szenvedő máramarosi zsidóság szeretetét és tá-

mogatását tolmácsolja a megválasztottaknak. Utána ismét Wesel Albert főrabbi, az Iroda elnöke emelkedik szólásra és köszönetet mond az elhangzott üdvözlésekért és szerencsekívánatokért, majd a konferencia köszönetét fejezi ki a dési hitközségnek és Weinberger Jónás elnöknek szeretetteljes vendéglálásukért. Köszönetet mond továbbá Ordentlich Ferencnek a konferencia vezetéséért, akinek sikerült áthidalnia a legkritikusabb pillanatokot is.

Az erdélyi orthodoxia negyedik konferenciája emelkedett, lelkes hangulatban nyert befejezést.

Az Iroda székhelyét ezideig még nem állapították meg és ez irányban az illetékes körök tárgyalásai folynak, hogy az egy megfelelő nagy zsidó centrumban helyeztessék el. Természetesen figyelemmel kell lenni az elnökök lakhelyére is, mivel az elnök minden valószínűség szerint az Iroda székhelyén fog lakni, míg az alelnök részére annak könnyen megközelíthetőnek kell lennie, annál is inkább, mivel a konferencia után megtartott végrehajtóbizottsági ülésen Wesel elnök kijelentette, hogy a felelősség megosztása érdekében, nem hajlandó semmit Freund Chajim alelnök nélkül tenni és ugyanezt elvárja elnöktársától is. A konferencia után megtartott választmányi ülésről szóló tudósításunkat tekintettel lapunknak korlátozott terjedelmére legközelebbi számunkban hozzuk.

A Központi Iroda elnökei

Wesel Albert tordai főrabbi személyében az erdélyi ortodox rabbikar legszimpatikusabb és egyik legkiválóbb vezéralakja került az ortodox Központi Iroda élére. Bölcsességével, hatalmas tudásával, puritánságával és az egyetemes ortodoxia érdekében eddig kifejtett munkásságával az erdélyi zsidóság minden rétegének osztatlan tiszteletét és szeretetét vívta ki magának.

Az alelnöki székbe Freund Chajim személyében egy harcos férfi került, aki tiszta meggyőződéssel küzdött azon a fronton, amelyet magáénak vallott. Ellenfelei körében is a vallásos és mély meggyőződésű zsidó férfit tisztelték benne. Remélhetőleg ebben a minőségben hozzá fog járulni az egységes ortodoxia megerősítéséhez.

— **Eljegyzés.** Rotschild Editkét eljegyezte Fischer Miklós, a szatmári Ceire Mizrahi volt vezetője, Baie Mare-ről.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: „Marocco”. Mariene Dietrich világhírű hangosfilmje.

Cinematograful FILMPALACE

Péntek, szombat, vasárnap: „Liliom”. Molnár Ferenc híres drámája. Főszerepben: Rose Hobart, Charles Farrell. Minden idők legszebb hangos slágere. — Vasárnap d. e. 11 órakor: Nagy matiné 10 és 12 letes helyárrakkal. — Jön: „Kém-szolgálat”. Ufa hangos szenzáció. Willy Fritsch, Brigitta Helm.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: „Koldusdiák”. Milöcker fülbemászó muzsikájával. Főszereplők: Jarmila Nowotna, Fritz Schultz és Hermann Picha. — Vasárnapi matiné: Nagy rumba matiné. Tánccok, énekek, kuplék és mókák. Szinre kerül: „Krakéler” című szindarab a helybeli színészekkel és egy 10 felvonásos szenzációs film. 10 és 12 letes helyárrakkal — Jön: „Merénylet az orient expressz ellen”. Ufa produkció.

GROSZ DÁVID

szalmakalappár

Satu-Maro, Str. Petru Rarez 35/37.
Mindenféle kalappártáshoz szükséges fonatok és nversány-gok raktára 50-28

A Keren Hajeszod akció Erdélyben!

A múlt év őszén beindított Keren Hajeszod kampány mindinkább erősebb lendülettel veszi kezdetét Erdély különböző városaiban. A Keren Hajeszod jeruzsálemi főirodájának delegátusai meglátogatják a legkisebb helységeket is és a nehéz gazdasági viszonyok dacára is, lefolytatják mindenütt az akciót.

Dacára annak, hogy a helyzet az elmúlt év folyamán csak súlyosbodott, nagy erőfeszítéssel és alapos és lelkiismeretes munka árán sikerül minden nehézség ellenére is újabb hívőket szerezni a Palestina országépítő munkának és a Keren Hajeszod régi támogatóit újra megnyerni az elmúlt évben is felajánlott hozzájárulásaik megújítására.

A gazdasági viszonyokon kívül igen súlyos nehézségeket okoz az erdélyi cionista élet egyes városokban való hanyatlása is. A cionista munka stagnálása következtében a munkatársak sora mindinkább ritkul és így a Keren Hajeszod munka lefolytatására sok helységeben a legszükségesebb attributum: megfelelő személyek közreműködése is hiányzik. Az ilyen helyeken valóban csak a delegátusok kitaratása és nem csüggedő munkája az, amely minden közönyt megtörve, lehetővé teszi egy eredményes akció lefolytatását.

Az elmúlt hónapok során a delegáció mintegy 30 várost látogatott meg, közülük 15 olyan helységet is, ahol az elmúlt évben Keren Hajeszod akció nem volt. Csak így, új városok és új jegyzők szerzése által sikerül pótolni azt a kiesést, amelyet a jegyzések redukálása és a régi jegyzők esetleges elmaradása okoz.

A Keren Hajeszod delegáció munkája nemcsak a gyűjtőtevékenységben merül ki. Igen értékes szolgálataikat tesznek sorozatos előadásokkal. Ők ma Erdélyben a cionista eszme és az országépítés aktuális eseményeinek valódi hírvivői. Reorganizálják Erdély különböző városaiban a cionista helyi csoportokat, az ifjúsági életet és a Wizo-t s működésüknek nemcsak a Keren Hajeszod és a szervezet, de a KKL szempontjából is nagyszerű eredményei vannak.

Alábbiakban igyekezünk rövid és átfogó képet adni az akció eddigi eredményeiről:

Az eddig meglátogatott 30 városban a delegátusok kerek számban 900 jegyzőt szereztek, a jegyzeti összeg eléri az 1,600 000 leit, melynek 25 százaléka a jegyzés alkalmával készpénzben befolyt.

Az akció első részében Zwi Lewanon a szilágysági és szamosmenti, majd az aradkörnyéki városokat látogatta meg, míg prof. szor Julian Silberbusch és dr. N. M. Gelber Clujon és a clujvidéki városokban folytatták le az akciót. Azután Zwi Lewanon és dr. N. M. Gelber a temesvári akciót folytatták le, míg professor Julian Silberbusch Déván, Karánsebesen és Lugoson, majd Hátszegen, Petrozsényban és Lupényban dolgozott. A temesvári akció lezárása után Zwi Lewanon erdélyi működését befejezte és a delegáció másik két tagja február 7-én az oradeai akció beindításához fogott. Az oradeai akcióval egyidejűleg kerül sor a váradkörnyéki városok, Szalonta, Tileagd, Eleds, Margitta, Valea lui Mihai, Săcueni és Beius meglátogatására is.

Karánsebesen professor Julian Silberbusch az ottani teljes desorganizáció dacára is, megfelelő eredménnyel folytatta le a Keren Hajeszod akciót, reorganizálta a cionista helyi csoportot, átszervezte a Keren Hajeszod inkasszót és gondoskodott a KKL ügyek rendbehozásáról is. Minden kilátás megvan arra, hogy látogatása nyomán a karánsebesi cionista élet új és az eddiginél aktívabb lendületet vesz.

Hátszegen az újonnan alakult helyi csoport munkájának megbeszélésében vett részt professor Julian Silberbusch, aki egyben átszervezte az ottani KKL munkát is, amit Zuckerman Sámuelnek adott át. A Keren Hajeszod akció ugyancsak kielégítő eredménnyel végződött.

Petrozsényban és Lupényban dacára az egészen súlyos zsilvölgyi viszonyoknak, sikerült az akciót ez évben is meglepően jó eredménnyel lefolytatni. Egyidejűleg sor került a cionista helyi csoport és a Wizo reorganizálására is.

Az oradeai akció bevezető meetingjéről már írtunk. Február 9-én Vermes Ernő, az E. Zs. N. Sz. elnöke tartott ugyancsak Váradon előadást és folytatott részletes megbeszéléseket az illetékes körökkel a váradai Keren Hajeszod akció támogatása és egy cionista klub megalakítása iránt.

Amint a delegátusok első jelentései közlik, az oradeai Keren Hajeszod akció kielégítő eredménnyel indul és remény van arra, hogy az új körök bevonása által az akció teljes sikere biztosítható.

Sikerült a delegációnak a váradai Wizo-t is megalakítani, amely minden bizonnyal egyik leghatásosabb tényezője lesz a teljesen új alapokra fektetett váradai cionista munkának. Az ifjúság teljes reorganizálása is beindítást nyert, a delegátusok megkezdtek előadásait a nagyszabású cionista szeminárium keretében, ezenkívül nap-nap után irodalmi előadások, Oneg Sabbath esték és más rendezvények keretében tartják fenn a kontaktust a váradai zsidóság és az aktuális zsidó problémák között.

I. V. O. festőde 3-ik felvételi üzlete Uri-u. 1.

Dr. J. Niemerower születésének 60 éves évfordulója

Bukarest, Február 28-án tölti be dr. J. Niemerower főrabbi-szenátor 60-ik életévét. Niemerower képviseli a zsidóságot a szenátusban. A romániai zsidóság, pártáryalatra való tekintet nélkül, elismeréssel adózik szellemi vezérének és a jubileum alkalmából nagy ünneplésben részesíti az egész főrabbit. Az ünneplést előkészítő bizottsághoz bejelentették csatlakozásukat az összes nagyobb zsidó közületek. Többek között a hitközségek óromániai szövetsége, a szefárd hitközségek egyesülete, a Bnei-Brith páholy, a romániai zsidók uniója, a cionista szervezet és a zsidó nők kultúr-szövetsége. Egy ünnepi kiadványt terveznek, amely kizárólag Niemerower főrabbi működésével és élete munkájával foglalkozik, mint vezérnek és tudósnak. Tervezik még egy oly kiadás megjelentetését, amely zsidó tudósok műveit tartalmazza, amelyet Niemerower főrabbinak ajánlanak. A Bnei-Brith páholyok pedig egy négykötetes művet jelentetnek meg, amely tartalmazni fogja Niemerower összes műveit. Niemerower főrabbi működése ismert az egész romániai zsidóság előtt. 1926 óta tagja a szenátusnak, mint a zsidóság képviselője. Niemerower fáradhatatlanul dolgozik a romániai zsidóság kulturális javaiért és intervenciói révén rendkívül sokat tett már a zsidóság érdekében. A Bnei-Brith-rend, melynek nagymestere Niemerower, az ő elnöklése alatt rendkívüli fejlődésnek indult és fontos szerepet játszik a zsidó közéletben. A romániai cionista mozgalom is sokat köszönhet Niemerowernek. Kezdetől fogva tagja az országos exekutívának, számos külföldi kongresszuson vett részt és csaknem valamennyi országos konferencián elnökölt. Nagy érdemei vannak a héber nyelv felvirágoztatása körül is. A Tarbut működését is minden erővel támogatta. Nagy elismerést szerzett neki világszerte az a broszúra, amelyet „Jabneh Akadémia” címen jelentetett meg, amelyben alaposan megindokolt érvekkel támasztja alá azt az ajánlatát, hogy a világ összes zsidó akadémiai és hasonló szervezetei egy világszövetséggé tömörüljen.

A „Népünk” szerkesztősége is ez alkalommal és ezúton kíván a romániai zsidóság vezérének hosszú és eredményekben gazdag életét és kívánja, hogy még sokáig legyen vezére ennek a sokat szenvedő zsidóságnak.

A nagyváradi orth. izr. Szentegylet közgyűlése

Vasárnap délután 4 órakor tartotta meg az oradeai orth. izr. Chewra Kadischa képviselőtestületi gyűlését. Leitner Lázár elnök megnyitja az ülést és jelenti, hogy az előjáróság tagjai közül Hartmann Sándor gazdasági előjáró és Gellisz Gyula főgondnok tisztségükre lemondottak. A képviselőtestület van hivatva lemondásukról dönteni, esetleg helyükbe másokat választani. Wasserstrom Sándor szükségesnek látja, hogy a Szentegylet képviselőtestülete ne létejen napirendre a lemondások fölött, mivel a lemondottak régi, kipróbált és fáradhatatlan munkásai voltak a Chewrának. Javasolja, hogy a képviselőtestület 3 tagú delegációja keresse föl nevezetteket, hogy továbbra is vállalják a képviselőtestület által egyhangúlag részükre juttatott előjárósági tisztséget. Moskovits Izidor, dr. Weimann Jenő hozzászólása után a képviselőtestület küldi Wasserstrom Sándort, Lebovits Rudolfot és Moskovits Izidort, kik igyekezzenek rábírní a nevezettek tisztségük megtartására. Amennyiben azok ezt nem vállalnák, úgy a képviselőtestület legközelebb dönt a megüresedett tisztségek betöltéséről.

Elnöklő Leitner Lázár ezután hosszasan vázolja a Chewra súlyos gazdasági válságát és kéri a képviselőtestületet, hogy mindenki kérjen részt a Szentegylet szénálsai munkájában, hogy az adós-ágit rendezni tudja. Silbermann József alelnök kijelenti, hogy a Chewra anyagi helyzete nem ad aggodalomra okot. A Chewra bevételei fedezik a kiadásokat és amennyiben a képviselőtestületi és Chewra tagok áldozatkészek lesznek, úgy a Szentegylet tartozásait hosszabb időre lehet egy kisebb törlesztéssel prolongáltatni. Dr. Weimann Jenő, Steiner Emil, Leitmann Dezső, Neumann Lipót, Sonnenwirth Sándor és Moskovits Izidor hozzászólásai után a képviselőtestület kimondja, hogy kitűs turnu-okban felkeresi a Chewra tagjait, hogy azokat hátralekés és folyó, valamint jövő évi tagdíjaik kifizetésére animálja.

Leitner Lázár ezután beterjeszti a kórházegyesülettel („Teala”) történt megállapodás alapján a kórházi tanács tagjainak névsorát. Wasserstrom Sándor annak előrebocsátása mellett, hogy a kórházegyesületnek fáradságos munkájáért a Chewra elismeréssel van, szükségesnek látja, hogy a paritás elvének alapján összeállítandó kórházi tanács listájánál figyelemmel kell lennünk arra, hogy a Chewra Kadischa szuverén jogai megfelelően ki-domborodjanak. Konkrét javaslatot tesz, mely után a képviselőtestület megválassza a Chewra Kadischa részéről a kórházi tanács tagjait az elkövetkezendő 3 évre. Egyidejűleg megválasztják az aggokmenháza bizottságát is. A kórházbizottság tagjai a Chewra részéről: Deutsch Ignácz, Freund Lajos, dr. Fischer Imre, Hartmann Sándor, Kohn Dávid bérkereskedő, Klein Dávid (fás), Keszenbaum Miksa, Leitner Sándor, Mittelmann Jakab, dr. Markovits Pál, dr. Molnár Vilmos, Mezey Márton, Nuszbaum Sámuel, Ripner Vilmos, Silbermann József, Steiner Benjámín, Wallerstein Dániel, dr. Weimann Jenő, Wasserstrom Sándor. Zavislag Adolf, Ullmann Mór, Rosinger Jakab. Fellebbezési tanács tagjai: Diósy Lajos, Reich József, Leitner Márton, dr. Várdi Ödön, dr. Kaufmann Gyula, Freund Hermann, Ullmann József. Az aggokmenháza bizottság tagjai: Elnök: Reichard Dezső. Tagok: Blum Hermann, Blum Zsigmond, Bücher Mór, Diósy Sándor, Dénes Izidor, Deutsch Jenő (posztó), dr. Erlter Mór, Egy Dezső, Flegmann Armin, Farkas Mór, Friedmann Hermann, Friedmann Maier, Grósz Albert, Goldfeder József, Grünstein Sámuel, Heller Izsák, Herschkovits Dezső, Horovitz Dániel, Hirschmann Ede, Hönigsberg Ignácz, Jachcel Joachim, dr. Kováts Dezső, Katz Ödön, Krausz Sándor, dr. Kenéz Lajos, Kun Gyula, Moizen Samu, Nyul Sámuel, Ripner Márton, Roth. A. Gyula, Roth Henrich, Ritter Albert, Ritter Hermann, Stein Berná h, Stern S. Endre, Sperrath Zsigmond, Stark Adolf, Schön Hermann, Spitz Anál, Stern József (textil), Salamon Béla, Spitzer Izrael, Szántó Dezső, Ullmann István, Vadas Jenő, Vámos Jakab, Vadász Albert, Witrael Gábor, Witrael Vilmos, Weisz Nándor, Weisz Lipót, Wagner Mór, Weitzner Mór, Zitter Lajos, Zauderer Dániel.

RÖVID HIREK

AMSTERDAM. A keletindiai kormány B. J. de Lelear zsidó politikust a pénzügyminisztérium igazgatójává nevezte ki. L. Lelear az első zsidó, aki ilyen megbízást kapott a keletindiai kormánytól.

MONTREAL. A közelmúltban alakította meg a kanadai zsidóság angol mintára az ugynevezett „Jewish Board of Deputies” szervezetet, amelynek célja megvédeni a zsidóság szociális és szellemi érdekeit. A szervezet első elnökének, S. W. Jakobs parlamenti képviselőt választották meg, ki ismert alakja a kanadai politikai nyilvánosságnak.

NEW-YORK. Február elején 200 amerikai zsidó hagyta el New-Yorkot és utazott Palesztinába. A kivándorlók túlnyomó része a zsidó középosztályhoz tartozik és Palesztinában narancsültvényeken helyezkedtek el. — A New York államban lévő Buffalo város közoktatási tanácsa betiltotta Shakespeare „Velenes kalmár”-jának előadását, mert a zsidó lakosság állítása szerint Shylock alakja az antiszemitizmus terjesztésére alkalmas. — A „Hias” zsidó emigrációs iroda az 1932-es évre 100.000 dollárt szavazott meg a zsidó bevándorlók segélyezésére. A szervezet a téli hónapokban 1000 ingyen ebédet oszt ki naponta a munkanélküliek között. — Rabbi Simeon Winograd, aki eddig Stamfordban, az Egyesült Államok Connecticut államában működött, Palesztinába ment, hogy az apja által ötven évvel ezelőtt megalapított jeruzsálemi „Ijesua Tóra ec chajim” vezetését átvegye. Az Egyesült Államok orthodox rabbiszövetsége (Agudat Ha-rabbanim) elhatározta, hogy ezt az intézetet teljes erejéből támogatja fogja.

VILNA. A diákzavargások és a bojkottmozgalom szünet nélkül folytatódik. Az uccákon megtámadják a járőkeket és súlyosan bántalmazzák. A hatóságok közbelépése elmarad. A zsidó parlamenti klub ismét szóvátészli a zavargásokat a lengyel parlamentben.

VARSÓ. Az ismertevű lengyel jogászt, Alexander Varsóban törvényszéki ügyésszé neveztek ki.

CHARKOW. Azt ill megjelenő jiddish nyelvű napilap, a „Stern” közli, hogy a zsidó munkások száma a charkowi szovjet nehézipari üzemekben napról-napra növekszik. Egyedül a charkowi állami traktor és gépgyárban, valamint az elektromechanikai üzemekben kerekén 10.000 zsidó munkás dolgozik.

JERUZSÁLEM. Az elmúlt hónapban a jeruzsálemi-amerikai konzulátushoz 8000 kérvény érkezett, amelyek az Egyesült Államokba való bevándorlást kérelmezték. Minthogy azonban a palesztinai kvóta túlságosan kicsiny, a beérkezett kérvények ez évben mindössze egy százaléka jöhet a beutazás szempontjából számításba. Az 1931 évben 4075 zsidó, 1245 keresztény és 1211 mohamedán vándorolt Palesztinába. Ugyanebben az időben 666 zsidó, 573 keresztény és 107 mohamedán hagyta el az országot.

ZSIDÓ HUMOR ÉS SZELLEMESSÉGEK NAGYJAINKTÓL

Az utolsó

Egy falusi tanító fia több évig nagy városban tartózkodott és ott a modern áramlatok folytán asszimilálódott. Hosszabb idő múlva hazautazott nővérenek esküvőjére. Az otthon tartózkodása alkalmából meglepetten veszik észre szülei a változást, ami végbement rajta. Mikor a fiu este leveszi kabátját és mellényét, az anyja konstataálja, hogy nincs rajta cidáklí. De nem szól semmit. Másnap reggel, amikor a fiu felkel, látja az anyja, hogy nem imádkozik és nem veszi fel a tefilint. Ezt már az anyja nem bírja tovább magában tartani. „Fiam mi lett belőled!” — kiált fel az anyja — „Cidáklit nem viselsz, nem imádkozol, nem légolsz tefilint: Mondjad — meg vagy-e még legalább málenolva?”

Az oroszlánok

Egy városba egy vándorcirkusz érkezik, amelyhez nagyobb állatsereglet is tartozik, többek között két oroszlán is. Az egyik oroszlán a városba érkezés előtt hirtelen megdöglött. De mert a plakátokon a „két idomított oroszlán” szerepelt, az igazgató megakartá a szavát tartani, amiért is elment a városba egy szegény zsidóhoz és felajánlotta neki 6 rubelt, ha vállalkozik arra, hogy minden este fellép az oroszlán helyett, annak bőrébe bujtatva. A zsidó beleegyezett és este elment a cirkuszba, hogy fellépjen az oroszlán helyett. Az előadás megkezdődik és mindjárt az első szám a „két idomított oroszlán.” Legelőször a mi zsidóknk jön be az arénába, ott fel és alá szalad, morog és verdes a farkával mint egy valódi oroszlán. Egyszer csak észreveszi, hogy az aréna ajtaján egy másik oroszlán ugrik be és egyenesen felé szalad. A zsidó megijedve kiabál fel: „Schma Jisroel!” Mire a másik oroszlán folytatja: „Adonáj elochenu, adonáj echod!”

Két lusta

Két zsidó éjjel egy kisebb városkába érkezik. Bemennek egy szállodába és közösen kivesznek egy szobát. Meggyújtják a lámpát és rövid beszélgetés után levetkenek és lefeksznek. A lámpát véletlenül mindketten égve felejtik, ami miatt természetesen nem tudnak elaludni. Egy-két órai forgolódás után az egyik megszólal és azt mondja a másiknak: „Tudod Jánkel? jó lenne eloltani a lámpát,” de én nagyon lusta vagyok felkelni. „Én már rég gondolkodom ezen — mondja a másik — csak nagyon lusta voltam neked megmondani.”

Igazságos az ő ítélete

A zinkowici dajen, reb Leibis Fischel, akinek általánosan elterjedt hire volt, hogy könnyen megvesztegethető, negyvenéves korában megsüketült. Hogyan lehetséges ez? — tették fel a kérdést a zinkowiciak, hogy ez a megvesztegethető dajen megsüketült és nem a vakság végzete érte utól. Hiszen a Thóra szavai szerint „Ki hasoched jeavér”, vagyis: a megvesztegetés megvakít, tehát ebből önként következik, hogy nem süketit.

A község rabbija erre a következőképpen felelt: A zinkowici peres felek tényleg megígérték minden jót a dájennak (tehát a fülek hallották az ígéretet és megörültek ennek) azonban a rendes szokáshoz híven sohasem adtak egy fillért sem (tehát a szemek nem látták az ajándékokat).

Egy szorgalmas szófer

Reb Mélech szófer rendelkezett mindazon jó tulajdonságokkal, amire csak egy szófernek szüksége volt. Vallásos, jóírású és olyan egyén, aki kedveli a mesterségét. Mindene volt, csak megélhetése nem. Egy napon maga elé hivatja a rabbi és megkérdi tőle, miért irogat annyit, ha amugy sincs meg belőle a megélhetése? „Hallottak már ilyet — replikázott a szófer — és ha nem fogok irni, akkor már lesz miből megélni?”